

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. Virginis Oetinganæ Historia

Irsing, Jakob

Monachii, 1643

C. VI. Imperatorum, Archiducum, Principum aliorum pietas, & dona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64940](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64940)

110 OETINGANÆ HISTORIÆ
argenteâ , floribus auróque distin-
guitur. Magdalena, quod mireris
virgine Principe , Oetingam Mon-
chio pedes profecta est , anno M. D.
XII. Non multò pòst nuptui data
Wolfgango Wilhelmo Palatino, Ne-
oburgico. Eius monumentum sunt
binæ lipsanothece, ex ebano, pulchre
scitéque factæ, rosis aureis gemma-
lisque sparsim exornatæ, cum veste
sacerdotis, aureo sericóque filo per-
textâ. Hæc, è multis, ostendunt
Principum nostrorum erga Diuam
Oetinganam religioni sufficere duntaxat.
Nunc ad alios progrediatur nã
ratio.

CAPVT VI.

Imperatorum, Archiducum, Prin-
cipum aliorum pietas &
dona.

Archiduces Austriaci, ut ad
omne religionis, diuinique ce-
tus officium præcipuo quodam
studio

studio feruntur; ita amorem in Oetinganam Virginem suam, cum ad-
eundo, tum muneribus, munificen-
tiâ regiâ dignis, ornando, persæpe
sanciuerunt. In quibus Ferdinandus
II. Imp. cuius eximiam virtutem æ-
ternitati litteræ commendârunt,
pro æquo ac debito primus numera-
tur. Is anno M DC XXX. Comitibus
Imperii Ratisbonæ finitis, cum Eleo-
norâ Imperatrice, coniuge, liberis-
que supplex ad Oetinganam patro-
nam inuisit. Et erant, qui vnâ vene-
rant filii duo: Ferdinandus III. Imp.
tunc Vngariæ Rex: & Leopoldus
Wilhelmus, Passauensis Episcopus:
pari etiam numero filia: Maria An-
na, & Renata Cæcilia: quarum hæc
potentissimo Poloniæ Regi Wladis-
lao; illa Maximiliano Electori Bava-
ro matrimonio iuncta.

Effulgescentem aduentu Princi-
pum tantorum lætitiâ, postero,
quàm venerant, die, (erat is duode-
cimus

cimus ante Cal. Decembreis) castris
 infelix obscuravit. Nam sub horarum
 lucis ortæ primam, dum Imperator
 cum suis in sacello Mariano cultu
 diuino impensè vacat; incendium
 de improviso coortum tumultu cla
 moréque locum, animos omnium
 curâ ac formidine compleuit. Sep
 tennæ domus, è Cæsarianis equis
 ceni quini, homo vnus conflagrauit.
 Perfurente flammâ, omnémque ex
 tinguendi conatum eludente, simul
 lacrum Oetinganæ Virginis, Augu
 stis, eorúmque filiis pompam or
 nantibus, prolatum, eo limite, in
 quem se iam effuderat, incendium
 definiuit, vento quasi ad imperium
 ponente. Omen præcessisse credi
 tur, Burghusii obseruatum, agmen
 fædarum auium, noctis medio, in
 sto cum crocitu Oetingam conu
 lantium: quas orco emissas in sac
 loci contumeliam, religiosissimique
 Cæsaris odium communi sensu fere
 batur.

batur. Præclaris tunc donis Deiparam coluere Augusti. Ferdinandus II. Imp. Ciborium (sic Ecclesia craterem Eucharisticum appellat) aureum, capax, incoctili emblemate picturatum, quadringentis adamantibus distinctum, gazæ Marianæ intulit: Eleonora statuam Deiparæ argenteam, quadragenûm pondo, sacelli de tholo, ante aram suspendit. Septenæ lampades, de nubeculis, quas aptè simulacri pedibus subiecit artifex, dependentes, sacellum, ipsamque statuam illustrant. Ferdinandus, Cæsaris filius, Crucem argenteam, sex pedes altam, scitissimè factam: ad Romani deinde Imperiî fastigium euectus, discum aureum, emblemate incoctili, pyropisque per marginem in mæandros eleganter errantibus exornatum, cum vrceis pariter aureis donauit. Eius germanus Leopoldus, is, qui postea contra Ecclesiæ, & Imperiî

rii Romani hostes, auspiciis fratris
 Imperatoris ducens, magnæ virtutis
 laudem est consecutus; Crucem au-
 genteam, insigni opere, quaternis
 pedes altam, suæ testem voluntatis
 parentum fratrisque donis addidit.
 Huius patruus, Leopoldus alter, Ar-
 chidux Austriæ, qui Oeniponti superio-
 ribus Austriacæ ditionis provin-
 ciis imperabat; amore studioque
 Diuæ nostræ ornandæ cum fratre
 Cæsare, Ferd. II. certauit. A. C. M. DC.
 XI. Passauium (erat tunc Diocesis
 Passauiensis Episcopus) pedester
 Oetingam peruenit, sacrâmq; ga-
 zam aureo calice, margaritis, pyro-
 pis, adamantibus ornato pulcherrimè,
 adauxit. Cere candidæ, sacrificiis
 in sacello Mariano peragendis
 misit quot annis, quantum satis: po-
 steros eiusdem annuæ largitionis ob-
 ligatione in perpetuum obstrinxit.
 Voluit adèò, quo viuens adire fre-
 quenter solebat, ibi memoriam
 viuere

viuere inextinctam. Claudia Archidux, Leopoldi coniugis imitata religionem, sacrum frontale, quo ara prætexitur, cum casiolâ misit: donum amœnâ aurei, argenteique textûs varietate visendum. Præterea velum operiendo calici, aureo argenteoque filo vtrinque pictum.

Paris Archiepiscopus Salisburgensis, cuius in Diocesi Oetinga est, pro amore in Deiparam, proque Pontificalis officii ratione, & accedere sæpius, & monumentis ornare quàm præstantissimis contendit. Nihil suprâ repetam. nouum eius, amplissimumq; beneficium est fons, quem A.C. MDCXXXVII. in campo Mariano, medio fermè inter Sacellum, & Canonicorum Collegium, spatio statuit, è marmore candido, artificio singulari perfectum. Panditur ab imo labrum, quaternis hemicyclis, angulorum totidem, extrorsum spectantium, interpositu disclusis.

116 OETINGANÆ HISTORIÆ
fis. Surgit è labri medio columna
quadraria : cuius lateribus cohærent
iuuenes quaterni , in syrmata Sira
num ab vmbilico desinentes. Hi
buccis aquam proflant , labrumque
superius , modicè inclinatis cervicibus
impositum , sustinent. Imma
nent labro superiori de columna la
teribus genii quatuor , piscibus in
dentes , aquam ore reddentibus. Su
pra genios Insignia Paridis , & Ep
grammata sunt , alternè columna la
teribus incisa. Epigrammata causam
positi Fontis exponunt. Ea hîc po
nimus.

I.

PUBLICO BONO
FONTI A QVÆ SALIENTIS
MARIÆ AB S. RVPERTO BO
IORVM APOSTOLO
VETERI PATRONÆ,
INTER PATRIÆ HOSTILE
FLAMMAS NOVÆ IN SVABIA
VRBEM HOSPITI, VT PORRO
IN

IN SALVTEM FLVERETHVNC
FONTEM EXPOSVIT

PARIS ARCHIEPISCOP. SA-

LISBVRGENSIS

A. D. CID IDC XXXVII.

I I.

PUBLIC. GRATIT.

FONTI GRATIARVM MARIÆ

QVOD PROVINCIAM SALIS-

BVR. INTER ARDENS GER-

MANIÆ BVSTVM

SANAM, SALVAM

MATER GRATIÆ CONSERVA-

VIT GRATVS HVNC FONTEM

POSVIT

PARIS ARCHIEPISCOP. SA-

LISBVRG.

A. D. CID IDC XXXVII.

Porro epistylum columnæ opacant

nubeculæ, de quibus extant cælestes

genii. Superstat, augustâ magnitu-

dine ac specie Deiparæ simulacrum,

filium lauo brachio sustentis, lilia-

tum dexterâ sceptrum præferentis,

I 2

vultu

vultu in Sacellum, ab oriente oblitens, verso. Marmoris operisque pretium sena aureorum millia perhibentur. Magnis Oetinganæ Diocultoribus accenseri debet Serenissimus Princeps Philippus Wilhelmus, Comes Palatinus Rheni, Neoburgicus, &c. anno, quo hæc scribitur, M DC XLII. Annæ Catharinæ Constantiæ, Sigismundi, Poloniae Regis filiaë matrimonio coniunctus. Eum Magdalena mater paruulum ad Diuam nostram adduxit, anno M DC XLIII, vbi patronæ, & filii salutem impensissimè commendauit, & filii sacri loci adamandi faces, nunquam extinguendas, subiecit. Paucis post annis Deipara patronæ munus, & demque insigni in Principem beneficio asseruit. Etenim cum exercitum, animi causâ, corpus, grauissimus improuisò casus oppressisset, è proceribus quidam, quem solus in rei conscientiam admiserat, &

stor ei fuit Oetinganæ Virginis in-
uocandæ, votiq; nuncupandi. Quod
vbi promptè, magnâque fiduciâ fa-
ctum, eo ferme temporis puncto le-
uatum se malo, ac prorsus incolu-
mem sensit. Voti reus Oetingam
anno huius seculi trigesimo septi-
mo profectus est, eò vsque vel nego-
tiorum rationibus, vel acerbitate
temporum impeditus. Monumen-
tum recuperatæ valetudinis cereum
Punicum, ponderi corporis coæ-
quatum, statuit. Et mox anno poste-
ro, cum Serenissimis, Alberto Baua-
riæ, & Francisco Lotharingiæ Duci-
bus Oetingam reuisit. Serenissima
dicti Principis Palatini coniux, Anna
Catharina Constantia, eodem, quo
in Germaniam venit, nuptiarumque
solennia celebrauit, anno, Diuam
Oetinganam inuisit, donoque tex-
tûs argentei castolam, palliûmque
aræ præuelandæ, magno cum vnio-
num numero tulit. Henricus Au-

gustanus Episcopus bis Oetingam
 supplex adiit. coronam auream cum
 torque aureo donauit. Præter com-
 memoratos Principes, alii complu-
 res, primæ nobilitatis ac dignitatis
 homines, Germani, exteri, adeundam
 nostram Diuam, donisque ferendis
 aut missitandis celebrarunt: Ioanne
 inprimis Tscerclæes, Comes de Til-
 li, virtutis, victoriarumq; famâ lon-
 gè clarissimus æui nostri Dux. Is A. C.
 MDC XXIV. ad Ferdinandum II.
 Imperatorem proficiscens Oetia-
 gam deuertit, triduūque solidum
 omni religionis officio clientem se
 patronæ deuotissimum demonstra-
 uit. Anno deinde millesimo, sex-
 centesimo, trigesimo, Comitibus Ra-
 tisbonæ, quibus intereat, nondum
 finitis, Oetingam transiit: vbi que-
 triduum colendâ Virgine, vitæque
 rationibus ad calculum reuocandam
 posuit, eo pietatis diuinique solati-
 sensu, vt auelli inde non posse vide-

retur.

retur. Quo tempore sex aureorum millia, quotidiano, pro salute suâ, peragendo sacrificio donauit, vnde sacerdoti stipendium constitueretur. Intulit adhæc sacræ gazæ nobile cimelium, adamantibus conserutum, eleganti opere, nouem aureorum millibus æstimatum. Expetiit etiam in sacello Mariano conditæ mortalitatis exuuias. Quoniam verò cautum est in posterum, nè quisquam ibi tumultum accipiat: ad D. Petri (sacellum est Oetinganæ Apostolorum Basilicæ continens) ei sepultura paratur. Cor dudum in sacello Deiparæ conditum. reliquum corpus Ingolstadii in conditorio templi Societatis Jesu seruatur. Ibi mortem obiit, anno MDCXXXII. ex ictu ferreæ pilæ, vltimâ cum Gustavo Sueciæ Rege dimicatione, ad Lycum, in femur impactæ. Henricus, Comes Schlickius, belli gloriâ, summisque in aulâ Cæsaris muneribus celebris,

anno milles. sexcent. quadrages. se-
cundo, in nuptiis filiæ, quas, ad imi-
tationem aliorum summatum, Oe-
tingæ celebrari voluit; calicem au-
reum: eiusdem coniux, Comitissa
de Salm, & Neuburg, coronam infi-
gnem, vnionibus confertam, rosis
aureis, quibus adamantes interlu-
cent, distinctam, nostræ Virgini con-
secrauit. Calicem etiam aureum
laudatissimus bello dux, Comes Haz-
feldius, inter sacra vasa, suæ in Deipa-
râ pietatis monumentum, reposuit.
Quantum alii duces in Oetinganâ
patronâ præsidii ponant; ostendit
in primis annus MDCXXXV. quo pri-
mi nominis tribuni militares, facili-
deni, supplices eam adierunt. Singu-
latim verò memorandus Wolfgan-
gus, Comes Mansfeldius, qui anno
sequente ab vsque Vngariâ (Jauri-
num pro Rege administrabat) Oetin-
ganam profectioem obiit; &, ma-
iorum instituto, hebdomadarium sa-
crifi-

crificium, liberali stipendio, instituit, quo grata memoria inclytæ domus Mansfeldicæ, ad veritatem Catholicam reuocata, repetatur.

CAPVT VII.

*Ciuitatum, aliorumque cœtuum ad
D. Oetinganam peregrinationes, cum donis.*

INter ciuitates prima supplicantium agmen adduxit Monachium, Boicæ caput: & iam dudum morem recepit, quarto quoque anno eundem cultum repetendi. Anno seculi huius decimo septimo, quo chalias hominum inde Oetingam descendit, donum aræ Marianæ bina paria candelabrorum argenteorum intulit, magnitudine, & operis nobilitate visenda. Sex alia ex materiâ simili, ciuitatis eiusdem sunt munus, voti liberati monumentum, ob urbem ab excidio, quod bello Suecico non ex inani timebatur,

I 5 vindi-